

PUNJAB PUBLIC SERVICE COMMISSION
COMBINED COMPETITIVE EXAMINATION
FOR RECRUITMENT TO THE POSTS OF
PROVINCIAL MANAGEMENT SERVICE, ETC - 2022
CASE NO. 2C2023

SUBJECT: PERSIAN (PAPER-II)

TIME ALLOWED: THREE HOURS

MAXIMUM MARKS: 100

NOTE:

- i. All the parts (If any) of each Question must be attempted at one place instead of at different places.
- ii. Write Q. No. in the Answer Book in accordance with Q. No. in the Q. Paper.
- iii. No Page/Space be left blank between the answers. All the blank pages of Answer Book must be crossed.
- iv. Extra attempt of any question or any part of the question will not be considered.

سوال 1: مندرجہ ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کریں: (10 Marks)

(الف) پادشاهی را شنیدم، به کشتن اسیری اشارت کرد. بیچاره در آن حالت نومیدی ملک را دشنام دادن گرفت و سقط گفتن، که گفته اند هر که دست از جان بشوید، هر چه در دل دارد بگوید ملک را رحمت آمد و از سر خون او بر گشت. وزیر دیگر که ضد او بود گفت: اینای جنس ما را نشاید در حضرت پادشاهان جز به راستی سخن گفتن. اینملک را دشنام داد و ناسزا گفت. ملک گفت: آن دروغ وی پسندیده تر آمد مرا زین راست که تو گفتی که روی آن در مصلحتی بود و بنای این بر خبیثی.

(ب) موهایش آشفته بود و روی پیشانی اش میریخت و جلوی چشم راستش را می گرفت. گونه هایش گود افتاده و قیافه اش زرد شده بود، ولی سر پا بلند نبود و از وجد و شعف می دوید. اگر مجلسی بود و ملاسیتی داشت، وقتی سر وجد می آمد، می خواند و تار میزد و خوشبختی های نهفته و شادمانی های درونی خود را در همه نفوذ می داد ولی الآن میان مردمی که معلوم نبود به چه کاری در آن اطراف می لولیند، جز این که بدود و خود را زودتر به جایی برساند چه می توانست بکند؟

سوال 2: مندرجہ ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کریں: (10 Marks)

(الف) آورده اند که سپاه دشمن بسیار بود و اینان اندک جماعتی آهنگ گریز کردند. پسر نعره زد و گفت: ای مردان! بکوشید! جامه زنان بپوشید. سواران را به گفتن او تهور زیادت گشت و به یک بار حمله آوردند. شنیدم که هم در آن روز بر دشمن ظفر یافتند. ملک سر و چشمش ببوسید و در کنار گرفت و هر روز نظر بیش کرد تا ولیعهد خویش کرد. برادران حسد بردند و زهر در طعامش کردند. خواهر از غرقه بدید درچه بر هم زد. پسر دریافت و دست از طعام کشید و گفت: محال است که هنرمندان بمیرند و بی هنران جای ایشان بگیرند.

(ب) فکر می کرد که دیگر وقتی سر حال خواهد آمد و زخمه را با قدرت و بی اختیار با سیمهای تار آشنا خواهد کرد، ته دلش از این واهمه نخواهد داشت که مبدا سیم ها پاره شود و صاحب تار روز روشن او را از شب تار هم تارتر کند. از این فکر راحت شده بود. فکر می کرد از این پس چنان هنر نمایی خواهد کرد و چنان داد خود را از تار خواهد گرفت و چنان شوری از آن بر خواهد آورد که خودش هم تابش را نیاورد و بی اختیار به گریه بیفتد.

سوال 3: مندرجہ ذیل اجزا میں سے کسی ایک کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ و تشریح کریں: (10 Marks)

بلمای رخ که باغ و گسستام آرزوست
بگشای لب که قند فراوانم آرزوست
ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر
کان چهره مشعشع تابم آرزوست
و قسم چشم صورت ابماتم آرزوست

P.T.O

-2-

یک دست جام باده و یک دمیت جعد یار
رقصی چنین میانه میدانم آرزوست

OR

بیا که کسرِ اَمَل سخت مست بنیادست
بیار باده که بنیادِ عمر بر بادست
غلام هست آنم که زیرِ چرخ کبود
ز هر چه رنگِ تعلق پذیرد آزادست
چه گرمیت که به میخانه دوش مست و خراب
سروشِ عالم غییم چه مزدها دادست
که ای بلندنظر شاهبازِ بیدره نشین
نشینم تو نه این گنج محنت آبداس

سوال 4: مندرجہ ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کریں: (10 Marks)

(الف) پس علم حقیقت را سه رکن است: یکی علم به ذات خداوند عز و جل و وحدانیت وی و نفی تشبیه از ذات پاک وی جل جلاله؛ و دیگر علم به صفات وی و احکام آن؛ و سدیگر علم به افعال و حکمت وی؛ و علم شریعت را سه رکن است: یکی کتاب و دیگر سنت و سیم اجماع امت؛ و دلیل بر علم به اثبات ذات و صفات پاک و افعال خدای تعالی قوله؛ آیت بسیار است که جمله دلائل اند بر نظر کردن اندر افعال وی تا بدان افعال، فاعل را به صفات وی بشناسند.

(ب) دلیل بر اثبات احکام شریعت آن است که بدانی که از خداوند تعالی به ما رسولان آمدند، با معجزهای ناقص عادت، و رسول ما، حق است، و وی را معجزات بسیار است؛ و آنچه ما را خبر داده است از غیب و عین، جمله حق است. رکن اول از شریعت کتاب است؛ و دیگر سنت است؛ و سدیگر اجماع امت است؛ و در جمله احکام شریعت بسیار است، و اگر کسی خواهد تا جمله را جمع کند نتواند؛ از آن که لطایف خداوند تعالی را نهایت نیست.

سوال 5: مندرجہ ذیل اجزا میں سے صرف دو کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ و تشریح کریں: (30 Marks)

(الف) ای پسر ذوق نگہ از من بگیر

سوختن در لاله از من بگیر

لاله گونی بگو از روی جان

تا ز اندام تو آید بوی جان

مهر و مه گردن سوز لاله

بیدہ ام این سوز را در کوه و کہ

این دو حرف لاله گفتار نیست

لاله جز تیغ بی زہار نیست

Contd.....Page/3

(ب) تیر و سنان و خنجر و شمشیرم آرزوست

با من میا که مسلک شیرم آرزوست

از بهر آشیانه خس اندوزیم نگر

باز این نگر که شعله در گیرم آرزوست

گفتند لب ببند و ز اسرار ما مگو

گفتم که خیر نعره تکبیرم آرزوست

گفتند هر چه در دلت آید ز ما بخواه

گفتم که بی حجابی تقدیرم آرزوست

(ج) چون چراغ لاله سوزم در خیابان شما

ای جوانان عجم جان من و جان شما

غوطه ها زد در ضمیر زندگی اندیشم

تا به دست آورده ام افکار پنهان شما

مهر و مه دیدم نگاهم برتر از پروین گنشت

ریختم طرح حرم در کافرستان شما

تا سناش تیز تر گردد فرو پیچیدمش

شعله ای آشفته بود اندر بیابان شما

(10 Marks)

سوال 6: مندرجہ ذیل اقتباس کا فارسی میں ترجمہ کریں۔

جلال الدین رومی کا شمار فارسی زبان کے عظیم شعرا میں ہوتا ہے۔ ان کی پیدائش افغانستان کے مشہور شہر بلخ میں ہوئی۔ انہوں نے اپنے والد کے ساتھ ہجرت کر کے مختلف اسلامی ملکوں سے گزرتے ہوئے حج کی سعادت حاصل کی۔ نیشاپور میں ان کی ملاقات مشہور صوفی شاعر فرید الدین عطار سے ہوئی جنہوں نے اپنی کتاب اسرار نامہ انہیں تحفے میں پیش کی۔ وہ قوانین میں جا آباد ہوئے۔ انہوں نے تصوف کے موضوع پر مثنوی معنوی تالیف کی۔ انہوں نے غزلیات کا دیوان بھی لکھا اور غزل کے مقطع میں اپنے مرشد شمس تبریزی کا نام استعمال کیا۔ مثنوی میں انہوں نے تصوف کے موضوعات کو احسن طریقے سے بیان کیا ہے۔

سوال 7: مندرجہ ذیل سوالات میں سے کسی دو کا مفصل جواب اردو یا انگریزی میں لکھیے:

(10+10=20 Marks)

(الف) جوامع الحکایات کا تعارف کروائیں۔

(ب) عمر خیام کی رباعی گوئی پر اظہار خیال کریں۔

(ج) علامہ اقبال کی پیام مشرق پر تبصرہ کریں۔